

Liefdevol grafschrift voor een oude dame

Door Louis van Kelckhoven

Historisch besef kan de gemeente Veendam niet verweten worden. Kortgeleden nog werd *De Zonnehoek*, een creatie uit 1960 van de bekende (van oorsprong Veendammer) architect Frans Marius Duintjer zonder omhaal tegen de vlakke geschoven. Deze vernielzucht past in een plaatselijke traditie. Zo verdwenen in 1999 de restanten van een uniek houten werelddtentoonstellingsgebouw uit 1883 zonder boe of bah in de afvalcontainer.

Een gebouw dat zijn bestaan begon als Duitse Restaurant op de werelddtentoonstelling in 1883 in Amsterdam. Het werd door de Vereniging Sociëteit Veenlust aangekocht en in Veendam herbouwd op de plaats van het oude buiten Veenlust, op de kop van de Molenstreek. "Als een exoot lag het langs een lang Veenkoloniaal lint tot verbazing van buitenstaanders en bezoekers van Veendam", schrijft Hendrik Hachmer in zijn boek *Veenlust, adieu! De geschiedenis van een spraakmakend gebouw in Veendam*.

Hendrik Hachmer, in het

De oude buitenplaats Veenlust, kort voor de sloop in plusminus 1883. Op deze plek werd in 1884 het markante houten gebouw van de Sociëteit Veenlust herbouwd. De naam Veenlust duikt voor het eerst op in een verkoopakte met de uit 1729. Daarin wordt gesproken over 'deszelfs buitenplaatse in Veendam gelegen, genaamd Veen-Lust, met huis, hoven, cingels en 't huis an de kerklane, met alles wat aard en angelvast is'.

Foto uit besproken boek.

dagelijks leven conservator van het Veenkoloniaal Museum, beschrijft in 98 pagina's, geïllustreerd met bijna evenveel foto's, hoe het deze exoot verging. Van sociëteit, tot hotel-restaurant, van schouwburg tot ontmoetingscentrum. De bijdragen van gastschrijvers Hans Boiten, Harm van der Veen, Joop Ren-

gers en Fred Ootjers zijn informatief.

De toon van het betoog van Hachmer is objectief, tot het moment waarop het definitieve einde van Veenlust onafwendbaar is. "Tijdens een warme zomerdag werd de oude dame uit haar lijden verlost. Veendam was Veenlust moe. De bestuurders uit de ja-

ren dertig zouden met het schaamrood op de kaken naar die van de jaren negentig hebben gekeken. Met een kleine financiële bijdrage van de gemeente had het volledig volgens het pen/gat principe opgebouwde raamwerk gereed kunnen worden."

Hendrik Hachmer voorziet de oude dame postuum van

een liefdevol grafschrift. *Veenlust, adieu!* is verplichte kost voor elke Veendammer en zeker voor het gemeentebestuur. Misschien dat het eindelijk eens wat historisch besef losmaakt.

Veenlust Adieu! De geschiedenis van een spraakmakend gebouw in Veendam. Auteur: H.A. Hachmer. ISBN 9059940342, prijs 18,50 euro.

D. H. H. 2-11-04